

Funktionsrätt Sveriges plattform för ett gott liv -även för de som är utestängda från arbetsmarknaden

**Låg inkomst
Högre skatt
Dyrare boende
Flera utgifter
Minimalt
självbestämmande**

= Gott liv?

Allas rätt till ett gott liv

Funktionsrätt Sveriges vision

Ett samhälle för alla är ett samhälle där alla människor är delaktiga på lika villkor och möts med respekt, oavsett funktionsförmåga. Ett samhälle som tar tillvara allas olikheter är ett rikt samhälle.

Varje människa oavsett funktionsförmåga har rätt till ekonomisk trygghet och goda levnadsvillkor.

Dagens socialförsäkring ger inte det skydd som den ska för dem som är utestängda från arbetsmarknaden. Även de har rätt till ett gott liv. Det handlar om funktionsrätt.

Funktionsrätt Sveriges medlemsförbund har på ordförandemöte 2017 enats om denna plattform, som ligger till grund för vårt fortsatta intressepolitiska arbete på arbetsmarknadsområdet.

Utgångspunkter

FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning - Artikel 28: Tillfredsställande levnadsstandard och social trygghet

Konventionsstaterna erkänner rätten

- för personer med funktionsnedsättning till en tillfredsställande levnadsstandard för sig och sin familj.
- att för personer med funktionsnedsättning, särskilt kvinnor och flickor, och för äldre personer med funktionsnedsättning säkerställa tillgång till sociala trygghetsprogram och fattigdomsbekämpningsprogram.
- att för personer med funktionsnedsättning och deras anhöriga som lever under fattiga förhållanden säkerställa tillgång till stöd från staten med utgifter som är relaterade till funktionsnedsättning.

Nationella mål för funktionshinderspolitiken

- En samhällsgemenskap med mångfald som grund
- Samhället utformas så att människor med funktionsnedsättningar i alla åldrar blir fullt delaktiga i samhällslivet.
- Jämlikhet i levnadsvillkor för flickor och pojkar, kvinnor och män med funktionsnedsättning.

Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS

- Skall främja jämlikhet i levnadsvillkor och full delaktighet i samhällslivet.
- Målet skall vara att den enskilde får möjlighet att leva som andra.
- Den enskilde skall genom insatserna tillförsäkras goda levnadsvillkor.

Socialtjänstlagen, SoL

Många personer med funktionsnedsättningar som långvarigt eller livslångt är utestängda från arbetsmarknaden tillhör inte LSS personkretsar. De ska istället få sina stödbehov tillgodosedda av Socialtjänstlagen som har en lägre ambitionsnivå än de goda levnadsvillkor som gäller för LSS-insatser.

Så här ser det ut idag

Dagens socialförsäkring ger inte tillräckligt skydd för de som är utestängda från arbetsmarknaden. Stöden för merkostnader på grund av funktionsnedsättningar är otillräckliga för rätten till ekonomisk trygghet. En av välfärdens grundprinciper- att den som lever med en funktionsnedsättning inte ska drabbas av fattigdom – upprätthålls inte.

Socialförsäkringen brister

För många personer med funktionsnedsättningar ska socialförsäkringen ge en långvarig, ibland livslång, god försörjning. Har man aldrig haft en arbetsinkomst får man aktivitets- eller sjukersättning (tidigare förtidspension) på den så kallade garantinivån. Garantinivån ger en mycket låg inkomst som maximalt i livet når 9 100 kr i månaden före skatt. Den nivån är under hälften av de lägsta avtalade lönerna på arbetsmarknaden. Inkomstklyftorna har ökat drastiskt eftersom garantinivån inte följer den allmänna löneutvecklingen.

Bristande stöd för merkostnader

De ekonomiska utfyllnadsstöden för merkostnader, såsom bostadstillägg, är otillräckliga. Den som har en funktionsnedsättning kan ha utgifter som andra inte har.

Olika avgiftssystem för kommunala tjänster skapar ojämlikhet över landet. Det saknas ett helhetsansvar för den enskildes ekonomiska situation. När en avgift höjs eller ett bidrag dras in, kan den enskilde drabbas mycket hårt. Hyressättningen som tillämpas i gruppboende har förändrats efter en prejudicerande dom 2005, som ger kommuner möjlighet att ta ut hyra för gemensamma ytor.

Därmed har förbehålls-beloppet i LSS satts ur spel, vilket strider mot förarbetena i LSS.

Socialtjänstlagen och kommunalt försörjningsstöd

Personer med funktionsnedsättning som inte tillhör LSS personkretsar, däribland människor med psykiska funktionsnedsättningar, kan få stöd enligt Socialtjänstlagen men med andra insatser och till andra avgifter jämfört med LSS. De som mister sitt stöd från socialförsäkringen, är hänvisade till det kommunala försörjningsstödet (tidigare socialbidrag). Den ersättningen är tänkt att vara en tillfällig åtgärd, men många blir kvar i permanent stöd. För att få försörjningsstöd måste i princip alla ekonomiska tillgångar vara förbrukade.

Anhörigförsörjning

Den som tvingas leva utan ekonomiska marginaler har inga förutsättningar att leva ett gott liv. För enskilda individer kan utgifterna vara högre än inkomsterna vilket i praktiken innebär att de måste försörjas av anhöriga. Familjens försörjning kan bli livslång och det uppstår problem när arv ska skiftas eftersom flera ekonomiska stöd förutsätter att mottagaren inte har några egna tillgångar.

Så här vill vi ha det

Rätten till ett gott liv

Rätten till en god försörjning handlar inte bara om det lägsta ekonomiska skyddsnätet, utan också om möjligheten att kunna leva ett gott liv. Att ha ett hem, en meningsfull sysselsättning, fritidsaktiviteter, ett socialt umgänge och att själv kunna bestämma över sina livsval. Utan dessa möjligheter saknar man förutsättningar för ett gott liv.

Alla måste omfattas av socialförsäkringen

Ekonomisk trygghet är en viktig grundbult i socialförsäkringen. Personer med behov av långvariga, ibland livslånga, stöd för sin försörjning måste garanteras en god levnadsnivå.

Garantinivån inom socialförsäkringen måste återställas till nivåerna för rådande lägsta avtalade löner på arbetsmarknaden och framöver indexregleras mot den allmänna löneutvecklingen.

Garanti för miniminivå

Anhörigförsörjningen måste avskaffas. Merkostnadsprincipen måste lagfästas. Den som lever med en funktionsnedsättning, ska inte drabbas av betydande merkostnader som funktionsnedsättningen medför. Alla måste garanteras en miniminivå av disponibel inkomst när samtliga inkomster och utgifter vägts samman. Förbehållsbeloppet inom LSS måste återställas genom förändrad lagstiftning. Tillfälliga försäkringsersättningar, gåvor eller arv ska inte utgöra grund för minskade bidrag.

Rätten till ett eget hem

Alla människor har rätt till en bostad. Det innebär inte bara att ha "tak över huvudet", det handlar om att ha ett hem och om rätten att välja var man vill bo. Det egna hemmet är varje människas fristad, den plats man känner att man råder över och kan vila i. Den som är i behov av särskilt boende eller bostad med särskild service, är i många fall starkt begränsad i sin valfrihet av bostad. Den låga försörjningsnivån gör det också svårt att byta bostad även för den som inte har särskilda bostadsbehov.

**Funktionsrätt
Sverige** 

Funktionsrätt Sverige

Landsvägen 50 A Box 1386, 172 27 Sundbyberg

Tel 08-546 404 00

www.funktionsratt.se